

Izglītības un zinātnes
ministrija

UNESCO pieņem Rekomendāciju par atvērto zinātni

Publicēts: 23.11.2021.

2021. gada 15. novembrī UNESCO Ģenerālās konferences 41. sesijā vienbalsīgi tika pieņemta [Rekomendācija par atvērto zinātni](#). Rekomendācijā iezīmētas kopīgas vērtības atvērtajam zinātnē - kvalitāte un integritāte, kopīgs labums, taisnīgums un godīgums, daudzveidība un iekļautība, kā arī kopīgi principi - caurredzamība, reproducējamība, iespēju vienlīdzība, atbildība, sadarbība, iekļautība, fleksibilitāte un ilgtspēja.

Dokumentā atvērtais zinātnes definīcijā raksturoti tādi nozīmīgi aspekti kā brīva piekļuve zināšanām (publikācijām, pētniecības datiem, u.c.), pētniecības infrastruktūrām; pētniecības procesa atvērta, kas iekļauj sabiedriskās zinātnes (Citizen Science) aktivitātes, zinātnieku un politikas veidotāju sadarbību, kā arī atvērto dialogu ar citām zināšanu sistēmām.

Dalībvalstīm tiek rekomendētas arī konkrētas darbības atvērtais zinātnes veicināšanai, piemēram, atvērtais zinātnes nacionālās politikas izstrāde, pētniecības datu arhivēšanas un kūrēšanas stratēģiju izstrāde, sabiedriskās zinātnes iekļaušana atvērtais zinātnes stratēģijā un politikā, kā arī zinātnisko institūciju stimulēšana, lai sekmētu atvērto zinātni.

Latvija aktīvi iesaistījās rekomendācijas izstrādē, panākot spēcīgāku uzsvāri uz *FAIR* principiem (atrodami, pieejami, savietojami, atkārtoti izmantojami) pētniecības datu pārvaldībā. Pateicoties Rekomendācijai par atvērto zinātni, šie principi strauji kļuvis par globālu standartu, veicinot to plašāku izmantošanu arī ārpus Eiropas Savienības. UNESCO rekomendācijā paustie atzinumi ir pilnībā atbilstoši topošajai Latvijas Atvērtais zinātnes stratēģijai, ko plānots iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā 2022. gadā.

UNESCO Ģenerālā konference ir augstākā organizācijas lēmējinstītūcija, kas pulcē visu dalībvalstu pārstāvjus reizi divos gados, lai izvērtētu iepriekšējā darbības posma rezultātus, izstrādātu un apstiprinātu UNESCO vispārējo politiku, ievēlētu pārstāvjus

organizācijas Izpildpadomē un vairākās starpvaldību komisijās un padomēs.

2021. gadā aprit trīsdesmit gadi, kopš Latvija pievienojusies starptautiskajām organizācijām ANO un UNESCO, kuru darbība vērsta uz miera un drošības nodrošināšanu pasaulē un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanu, veicinot starpvalstu sadarbību šo mērķu sasniegšanā.

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/unesco-pienem-rekomendaciju-par-atverto-zinatni>